

Lääketieteen opetuksen ja koulutuksen The Association for Medical Education in Europe (AMEE) kansainvälinen -konferenssi 2017 järjestettiin elokuun lopussa Helsingissä. Lähes 4000 osallistujaa 90 eri maasta pääsi nauttimaan AMEE:n ainutlaatuisesta tunnelmasta. AMEE-konferenssi tarjosi loistavan tilaisuuden inspiroitua opetuksen uusista menetelmistä ja verkostoitua samankaltaisten haasteiden parissa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa.

Duodecimin koulutusvaliokunta opintomatalla AMEE:ssa

Lääketieteen opetus on muun maailman tavoin murruksessa ja verkko-ympäristö tuo opetukseen lisää mahdollisuuksia. AMEE:n runsas ohjelma ja monipuoliset työpajat mahdollistivat syventymisen aiheisiin omien kiinnostusten kautta. Osallistujat saapuivat Helsinkiin hakemaan erilaisia näkökulmia opetukseen ja innostuivat etenkin omaperäisistä tavoista lähestyä oppimistilannetta, esimerkiksi tarkoitushakuisista vastakkainasettelutilanteista paneelikeskustelussa. Tekniikan ja erilaisten apuvälineiden valjastaminen opetukseen arkipäiväisty, esimerkiksi vartalomaalaus anatomian opetuksessa tai 3D-tulostinten käyttäminen.

Duodecim-seuran Oulun aluekoulutuspäällikkö **Erika Jääskeläistä** sävytti AMEE:n ensikertalaisena tapahtuman tunnelma ja osallistujien innostuneisuus lääketieteen opetuksen kehittämiseen. Myös suomalaisten järjestäjien suunnittelema ohjelma hienosta avajaistilaisuudesta alkaen teki Jääskeläiseen vaikutuksen, sillä puhujat olivat todella panostaneet esitykseen ja esiintymiseen. AMEE opetti Jääskeläiselle uutta suhtautumista esiintymiseen ja opettamiseen. Opetuksen ei tarvitse olla niin tarkkaa ja täyteen ahdettua, ja harjoituksen myötä viestin voinee oppia saamaan perille myös luovemmin ja rennommin.

AMEE:n viidentoista minuutin mittaiset "fringe-sessiot" olivat päivän pirstyksiä koulutusvaliokunnan opiskelijajäsenten **Eino Herhin** ja **Kari Hevossaaren** mielestä. Sessioissa käsiteltäviä aiheita lähestyttiin provosoivasti ja yllättävistä näkökulmista, ja opetuksessa hyödynnettiin yleisön osallistamista. Toteutustapa saattoi olla millainen tahansa, ja asioita havainnollistettiin

muun muassa käyttämällä puhallettavia maapalloja tai banaaneja. Herhänäki mielellään vastaavanlaisia kevyitä esityksiä myös Suomessa lääketiedepäivien ohjelmistossa.

AMEE:n avajaisissa taikuri **Peter Wardell** kuvasi lääketieteen, taikuuden ja illuusioiden yhtäläisyyksiä esityksessään The Magic State of Mind. Herhi pohdiskelikin, kuinka palasiin puretu M.A.G.I.C. (misdirect your audience with gratitude and involvement to create experiences) on tavallaan sovellettavissa myös potilastyöhön. "Esityksen tärkein oppi oli empatian tärkeys potilastyössä, ja joskus tehokkuus on uhrattava empatian vuoksi. Siinäpä modernille lääkärille ajateltavaa!"

Myös Erika Jääskeläistä empatia mietytti: "Työpajat ja sessiot empatiasta, opiskelijoiden stressistä ja jaksamisesta herättivät paljon ajatuksia, näiden

Fringe-sessiossa lennätettiin puhallettavia maapalloja havainnollistamaan kuinka maailma on omissa käsissämme. Kuva Marco Sabell.

ilmiöiden hallinnassa olisi edelleen paljon kehittämistä. Jos empaattinen lääkäri uupuu, voi olla kyse siitä, että lääkäriellä ei ole riittävästi tietoja ja taitoja tunnistaa, hallita ja oikealla tavalla hyödyntää empatiaa työssään. Empaattinen ja tunteisiin vaikuttava työote voi lopulta olla se tehokkain. Työpajassa nostettiin esiin myös tärkeä huomio: voimmeko todella opettaa empatiaa silloin, jos sitä ei meillä itsellämme tai organisaation tasolla ole? Monessa muussa maassa painitaan samojen asioiden kanssa, ja pitää vain jaksaa tuoda näkyväksi sitä, että lääkäritkin voivat uupua. Opettavaista oli myös kuulla joidenkin ulkomaisten tiedekuntien opiskelijoiden hyvinvointiohjelmita sekä kiinnostuksesta uupumukselta suojaaviin tekijöihin."

Professori **Pasi Sahlbergin** luento What can medical education learn from the Finnish experience teki vaikutuksen yleislääketieteen kliniseen opettajaan **Essi Varkkiin** ja Duodecimin koulutuspäällikköön **Juha Pekka Turuseen**. Sahlberg toimii koulutuksen apulaisprofessorina Helsingin ja Oulun yliopistoissa sekä vierailevana professorina Harvardin yliopistossa. Hän on toiminut erilaisissa asiantuntijatehtävissä muun muassa Maailmanpankissa, OECD:n ja Euroopan komissioissa sekä useiden maiden koulutuskonsulttina.

Luennollaan Sahlberg käsitteli Pisatutkimusten tuloksia Suomen osalta ja niiden taustalla olevaa suomalaista koulujärjestelmää, jonka ominaispiirteistä voitaisiin ottaa mallia myös korkeakouluopetukseen. Suomalaisissa kouluissa opetellaan yhteistyötä kilpailemisen sijaan. Oppilaihin luotetaan, valvonta ja testaaminen ovat vähäisemmässä roolissa. Koulutusjärjestel-

AMEE 2017 Helsinki. Kuvassa vasemmalta Miira Karvonen, Hannu Halila, Kati Hakkarainen, Leila Niemi-Murola, Outi Kortekangas-Savolainen, Trudie Roberts, Minna Kaila, Eeva Pyörälä ja Juha Pekka Turunen. Kuva: Anne Teeriaho.

mässä haetaan laadukkuutta tasapuolisuuden kautta, ja oppilaista tuetaan erityisesti niitä, jotka tarvitsevat tukea. Suomalaiset opettajat ovat korkeasti koulutettuja ja ammattitaitoisia, minkä lisäksi koulujärjestelmää kehitetään jatkuvasti laajamittaisten uudistusten avulla.

Kehittämyslilääkäri **Päivi Metsäniemi** nosti esille kaikille avointen verkkokurssien merkityksen (MOOC = massive open online courses) lääketieteen opetuksessa. Avoimet verkkokurssit tuovat saataville koko maailman koulutustarjonnan ja huippuasiantuntijoiden osaamisen, jota voidaan hyödyntää täydennyskoulutuksessa ja perusopetuksessakin. Hyvät yhteistyökumppanit ja yliopistot ovat avainasemassa sisältöjen kehittämisessä.

Tasavertaisuusteema näkyy suomalaisessa lääketieteen koulutuksessa Metsäniemen mukaan vähän: "Miten koulutusta järjestetään ja miten erilaiset kulttuurit otetaan huomioon? Lääkärien tulee harjaantua terveyserojen juurisyyden tunnistamiseen. Lääkärit ovat toivottavasti yhä enemmän tulevaisuuden suunnannäyttäjiä siinä, miten eriarvoisuutta käsitellään ja miten siihen vaikutetaan."

AMEE:n aikana yleislääkäri **Satu Tunturille** kirkastui ajatus siitä, kuinka erilaisia osaajia tarvitaan tulevaisuudessa ja miten koulutus vastaa tarpeisiimme: "Millaisia lääkäreitä koulutamme muuttuvassa maailmassa? Pitäisikö peruskoulutuksessa tarjota eripituisia linjoja

erilaisille potilasryhmille ja erikoisaloille? Voisiko erikoistumisen kenties aloittaa jo opintojen alkuvaiheessa sen sijaan, että ensin useamman vuoden ajan opiskellaan perustiedot kaikilta aloilta? Erikoistumispaikkojen jakaminen ja karsintojen järjestäminen herättivät keskustelua. Kuinka moni haluaa ja kuinka montaa ylipäänsä motivoi opiskella pitkän kaavan mukaan yleislääkäriksi tai vaihtoehtoisesti erikoistua jo opintojen alkuvaiheessa?" aprikoi Tunturi.

Turunen kävi kuulemassa qatarilaisen **Farhan Cyprianin** nais- ja miesopiskelijoiden motivaatiotekijöitä käsittelevästä tutkimuksesta. Eri sukupuolten motivaatiotekijät poikkesivatkin toisistaan huomattavasti. Naisopiskelijat motivoituivat enemmän itseään kehittämällä ja haasteiden kautta, kun taas miesopiskelijöitä motivoivat vahvemmin ulkoiset tekijät, esimerkiksi palkka. Naisopiskelijöiden motivaatiota heikensivät stressaava ympäristö ja huonosti valmistautuneet opettajat, miesopiskelijöiden taas informaatiotulva ja tylsä ympäristö. Mahtavatko erot Suomessa olla samanlaisia?

Varkki osallistui myös OSCE:n (objective structured clinical examination) arviointityöpajaan. Miten lääkärin ammattitaitoa ylipäänsä mitataan ja miten sitä mitataan juuri OSCE:n avulla? OSCE on suunniteltu mittaamaan lääkärin ammatillisen osaamisen käytännön kliinisiä taitoja, esimerkiksi potilaan tutkimis-, toimenpide- ja vuorovaikutustai-

toja. "Arviointimatriiseista huolimatta OSCE:ssa tulee aina olemaan mukana arvioitsijan subjektiivinen näkökulma. OSCE pitäisi siis sisäisesti arvioida, muuten se ei toimi ja mittaa sitä mitä pitäisi. Ammattitaito on vahvasti kulttuurisidonnainen asia, joten ensin täytyisi määrittää professionaalisuus omassa kontekstissaan. Validointi-työpaja antoi käytännön esimerkkejä siitä, kuinka rajatapaukset voidaan arvioida. Selkeästi hyväksytyt ja selkeästi hylätyt suoritukset on aina helppo poimia joukosta."

Varkki oppi myös AMEE:n simulatiotyöpajoista paljon uutta. Uudenlaiset simulaatiomallit auttavat oppimaan ja kehittymään, eikä koskaan voi harjoitella liikaa.

Luentojen ja työpajojen vastapainoksi AMEE:n osallistujat pääsivät myös tanssimaan letkajenkkaa paikallisen järjestelytoimikunnan opastuksella. Sosiaalisessa mediassa aihetunnisteella #Letkis pääsee syventymään aiheeseen tarkemmin.

Tapahtuman paikalliseen järjestelytoimikuntaan kuuluivat Minna Kaila (puheenjohtaja), Kati Hakkarainen, Hannu Halila, Teemu Karjalainen, Miira Karvonen, Outi Kortekangas-Savolainen, Leila Niemi-Murola, Anne Pitkäranta, Eeva Pyörälä, Laura Seppälä, Anne Teeriaho, Juha Pekka Turunen ja Essi Varkki. Seuraava AMEE järjestetään vuonna 2018 Baselissa.

The Association for Medical Education in Europe (AMEE) kotisivu on www.amee.org. ■ **RIIKKA HAIKALA**